

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

IVRIS CANONICI|| SEV PONTIFICII|| PARTITIONES,||

Grégoire, Pierre

[Frankfurt], 1595

VD16 G 2996

23 De oblationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63677](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63677)

b *can. Ecclesia principes. 4. 35. distin. ex di-
uo Hieronym. ad cap. 2. Michea. 2.*

CAPVT VI.

- 1 *Qui debeant audire predicationes.*
2 *Cum excommunicatis sine peccato quan-
do communicetur.*

INter cætera, † quæ ad salutem pertinent
populi Christiani, pabulū est verbi Dei:
sicut enim corpus materiali, sic anima spi-
rituali cibo nutritur, nec ex solo pane vi-
uit homo, sed de omni verbo, quod procé-
dit de ore Dei. *a* Interesse itaque debent
Christiani concionibus sacris, & diligen-
ter verbum Dei accipere. Imo omnes ad
audiendam prædicationem verbi Dei ad-
mittendi, infideles, Hæretici, Iudæi, quia
forsan conuerti ad fidem eo modo pote-
runt. *c*

2 Neque excommunicati sint, † qui ex-
communicato in his, quæ pertinet ad ab-
solutionem vel salutem animæ, in locutio-
ne participant: *d* quocirca etiam ab excō-
municatis prædicatores possunt eleemo-
synas accipere, *e* & licet prædicare ea ra-
tione inter Iudæos & Paganos Euangeli-
cam veritatem, & pariter licet prædicato-
ribus Euangelizantibus edere ab iisdem
proposita, f. verbum Dei per se honoran-
dum & salubre, nec contemni ideo debet,
si aliquando prædicator aliquo crimine
laboret. *g*

SCHOLIA.

- a** *c. inter cætera 15. de offic. iudic. ordina. lib.
1. tit. 3. 1. diui Matthæi 4. Luca 4. Dent.
cap. 8.*
b *can. interrogo 94. 1. quæ. 1. ca. omnes fideles
62. de consecr. dist. 1.*
d *ca. cum voluntate 52. de senten. excommu-
can. cum excommunicato 11. quæstione
tertia.*
e *di. 10. ca. cum voluntate. §. prædicatores, de
senten. excommunicationis.*
f *ca. quam sit laudabile 10. de Iudæis, libr.*

A 5. titul. sexto, ubi Glossa excipit, nisi qua
proponuntur eis, expresse fuerint idolis im-
molata.

g *cap. fin. §. fin. 83. distin. ubi ratio, & pro-
batio ex sacra pagina, super Cathedra
Moysis sederunt scribæ & Pharisei, &c.
Bene viuendo, & bene docendo, instruit
predicator, quomodo oporteat viuere: Be-
ne docendo, & male viuendo, Deum in-
struit, quomodo debeat eum condemnare:
capit. final. 40. distinctione.*

CAPVT VII.

Finis predicationis.

IN summa, quilibet Euangelicæ verita-
tis prædicator, ita debet in Ecclesia Dei
laborare, vt defuncto Fratri, id est, Christo,
suscitet semen, qui pro nobis mortuus est,
& quod suscitatum fuerit eius nomen ac-
cipiat. *a* Bona doctrina prædicantium apta
est lauare animas credentium a sordibus
peccatorū: *b* quamuis id semper non con-
sequatur. *c*

SCHOLIA.

- a** *cap. octauo olim, 8. quæstione prima, ex
diuo Augustino contra Faustum Ma-
nicæum, libr. 3. capit. 10. & hunc finem
proponere sibi debet predicator, laudem &
gloriam Dei, & lucrum annorum, in can-
reuertimini. 65. 16. q. 1.*
b *ca. fin. §. fin. 83. distinct.*
c *ca. inter cunctas, §. ideoque, de Præiudicio
in Extraneis, communibus.*

DE OBLATIONIBVS
Ecclesiasticis.

TITVLVS XXIII.

- a** *Tractatur lib. 3. Decretalium titul. 30. in Sex-
to, libr. 3. tit. 13. in Clemen. libr. 3. tit. octauo. can-
qui sacerdotes 10. quæstione prima, ca. si quis ir-
scitur. §. hac nimirum, cum tribus sequentibus
13. quæst. secunda, eo pertinere potest titulus, de
elemosynis qui loquitur de mendicantibus va-
lidis. lib. 11. C. tit. 25.*

CAP.

CAP. I.

- 1 Cōtinuatio, & de oblatione in genere quid, & pro canone.
- 2 Pro auxilio charitativo.
- 3 Pro debito oblato.
- 4 Liberorum Curia.
- 5 Pro Deo facta dedicatione.
- 6 Pro sacrificio.
- 7 Pro primitiis etiam decimis.

Explicatis rebus ꝑ spiritualibus iuris Ecclesiastici, de corporalibus & temporalibus eiusdem dicendum: & primum de oblationibus, quæ videtur primæ, quibus sacrificatum Deo est. *a*

2 Oblatio videtur in genere esse, ꝑ rei alicuius non petita spontanea largitio. *b* Illa autem fit, vel hominibus, vel Deo. Hominibus vel secularibus, vel Ecclesiasticis per modum auxilii, vel debiti sponte præstiti ante petitionem: vel ad petitionem quidē, sed sine coactione. Vnde canon oblationis, & oblatio pro genere tributi, quod olim fuit spontaneum in principio, postea autem transiit in necessitatem. *c*

3 Hinc & charitatiuū ꝑ dictum auxilium, quod debetur superioribus, vt Episcopis, secundum formam Lateranensis Concilii, si manifesta & rationabilis causa extiterit. *d*

4 Sunt & oblationes, ꝑ quæ per debitores creditoribus fiunt, ad vitandas vsuras, vel vt moram committendam virent, *e* vel vt purgent commissam. *f* De quibus tamen hic non ageretur.

5 Non magis ꝑ quam de oblatione liberorum, quæ fit Curia. *g*

6 Deo fit oblatio, ꝑ cum ei, vel Ecclesiæ eius, vel ob eius honorē, vel cultum, quippiam promittitur vel datur ex voto: *h* vel siue voto, ex præsentis concessione: quare hæc oblatio est, vel personarum Deo consecratarum: *k* vel rerum aliarum, tam corporalium, quam spiritualium veluti sacrificii laudis. *m*

7 In Ecclesiâ quoque, ꝑ sacrificiū corpo-

Aris Christi quotidie offertur, omnia oblatione gratius, & efficacius. *n*

Oblationes rursum Ecclesiasticæ distribuuntur, in oblationes simplices, primitias, & decimas, quæ tria solum numerantur inter Ecclesiarū præcipua bona: *p* dicemus autem Deo fauente de singulis, & primum de oblationibus in specie.

SCHOLIA.

- B** a *Genes. 4. ad Hebr. cap. 9.*
 b *ca. tuanos 34. de Simon. libro quinto, tit. 3.*
 c *Vide qua diximus, de hoc canone oblationali. libr. 3. Syntagm. iuris. cap. 6. & l. vnicam. de oblatio. virorum, libr. 12. Cod. tit. 9.*
 d *can. conquereute, de offic. iud. ordina. can. cum Apostolus, de censibus.*
 e *Lacceptionem. C. de usur. l. debitor vsurarius. eod. tit. P. l. 2. §. fin. de iure Emphyteut. C. l. oblatione. C. de solutio. l. si soluitur 39. & l. qui decem 72. eod. tit. Pandect. cum similibus.*
 f *l. Celsus ait 8. de Recept. arbitr. leg. semel mora, soluto matrimon. l. si duo 16. §. fin. & l. sed et si alia die. 17. de constituta pecunia. Pandect. cum similib.*
 g *De qua in §. quod vero, quib. mod. natura. efficiant sui, in Authent. §. fin. de nupt. in Nou. l. 3. C. de nat. liber.*
 h *Votum est propositum supererogantis promissio Deo facta, propter bonum finem ex deliberatione firmata: vt ait Richard. in 4. sentent. distinet. 8. art. 3. quest. 2. Votum hoc seu promissio, vel pollicitatio, habet oblationem præstandam. l. 2. de voto Pand. toto tit. de voto in decret. & Sext. vide totam 17. q. 1. & 22. quæ. 4. Deuter. 23. ver. 21. Psalm. 75. ver. 12.*
 i *Concessio rei per traditionē domini, transfert dominium in accipientem, §. per traditionem, de rerū diuis. apud Iustin. l. traditionibus 20. C. de pact. c. 2. de consuetud. c. futuram 15. 12. q. 1. Auth. ingressi, & Auth. si qua mulier, de sacrosan. Eccles. C.*

exod. 27. Leuiti. 8. versi. 13. & sequen. 1. A
Reg. cap. 1.

l. inter oblationes rerum temporalium continentur res mobiles & immobiles Deo consecrata, vel vobis Ecclesiarum: ut donaria, vota, fundationes, qualibet pradia: sicut antiquitus inter dona Leuitarum, & Deo oblata, ultra decimas & primitias erant consecrationes agrorum, & domorum iure perpetuo Deo facta, qua erant Leuitarum. Leuit. 27. c. nulli liceat, 12. q. 2. Et B
quāuis incipiēte Ecclesia immobilia venderentur & pretium deferretur Deo, consecratiū ad pedes Apostolorum. Actor. 4. tamen postea translata in gentes a Iudeis ecclesia, immobilia cōseruata sunt ab Ecclesiis, in istis rationibus, de quib. in c. futura c. vidētēs, 12. q. 1. sicq. Ecclesia receperūt has populi Christiani oblationes, & largitiones Deo factas, ad eius cultū, iure proprio retinere, hincq. iura prodierunt, in titulis C
de rebus Eccle. non alien. de censibus, & similes. docuimus nos de his bonis, lib. 2. Syntag. iuris. c. 28. & in tracta. seu libro institutionum beneficiorum. c. 4. & 5.

m Sacrificium laudis, sacrificium cordis, & labiorum.

n ca. tribus 23. ca. nihil, de consecrat. distin. 2. can. & dixit dominus 26. eo.

o Sic enim vna appellatio, & tanquam genus, & tāquam species usurpari potest hic D
& in aliis: ut adoptio tanquam genus, & prout species opposita arrogationi. l. 1. & 2. de adopt. P. Et imperium, tanquam genus, & ut distinguitur a iurisdictione l. imperium, de iurisdictione. omnium iudic. P. ut genus oblatio, primitias & decimas continet, quia ille sponte offerri debet, sicut scriptum Deut. 25. loquutus est Dominus ad Mosē dicens, loquere filiis Israel, ut E
tollant mihi primitias: ab omni homine, qui offert ultraneus, accipies eas. Quamuis enim decima ex praecepto debeantur, tamen ut praestatio sit meritoria, iuxta debitū bonae voluntatis, oblatio: d. esse debet spontanea in praestatione: quia qui

ex timore implet praeceptum, non videtur implere, quod non faciat, ut facere debet. ca. qui ex timore, de regul. iur. in Sex. Dicuntur & decima oblationes, in ca. in canonibus 57. 16. q. 1. distincta tamen virisque in specie est natura. Ideo separatim de oblationibus, primitiis, & decimis dicendum, sicut & distinguuntur haec in lib. 3. Decretalium. tit. 30. & in cap. causa Carpenfis plebis 13. de verb. signifi.

p dicto c. causa Carpenfis, de verb. signifi. quia autem in Ecclesiarum bonis haec habentur, Dei etiam censentur. can. saluator 8. 1. q. 3. ita decima Deo dicuntur dari, & eius esse. Exod. 20. versi. 30. ca. omnes decima 16. q. 7. c. tua 2. de decimis, dedit autem Deus Ecclesia siue ministris, dict. c. tua. unde & clerici dicti, quod in partem Deo debitam, vocati sunt. canon. clericos 21. dist. c. cum secundum apostolum, de preben. cum similib. nu. 5. versi. 9. Sic & de Leuitis dictum. Deut. c. 18. versi. 1. non habebunt sacerdotes Leuitae, & omnes, qui de eadem tribu sunt, partem & hereditatem cum reliquo populo Israel, quia sacrificia Domini & eius oblationes comedent: & nihil aliud accipient de possessione fratrum suorum, Dominus enim ipse est hereditas eorum, sicut locutus est illis. Idem Deut. c. 10. versi. 9. Num. 18. versi. 20. 1. ad Cor. 9. ver. 13.

CAPVT II.

Oblatio Ecclesiastica quid.

Oblationes in quantum separantur a generali significatione, dicuntur, quacunque de propriis & licitis rebus, a Ecclesia a fidelibus offeruntur. b

SCHOLIA.

a c. causa Carpenfis. de verbor. significat. & Proverb. cap. 3. honora Dominū tuum de tua substantia, & Tobia 4. de tua substantia fac eleemosynam.

b d. c. causa Carpenfis, Et quicquid offertur Ecclesia in Missa, vel extra Missam in Ecclesia,

clesia, nomine oblationis venire dicitur, *cap. cum inter vos 29. de Verbor signifi.* Quæadmodum, prout ibi notat glossa, quæ offeruntur in Ecclesia in festo omnium Sanctorum, vel portantur ad domum sacerdotis, missa in Gazophylacium, data in solemnitatibus Missarum, pro sponsalibus, pro sepulturis, pro septimis, trigessimis, & anniuersariis, panes, vinum & alia mortuaria, legataque, relicta Ecclesie a morientibus.

CAPVT III.

Species oblationum.

IN Missa duæ species oblationis: donum & sacrificium. *a* Sunt & inter oblationes Deo gratæ, ieiuniorum & eleemosynarum exhibitio, propriæ pudicitie consecratio, vt holocausta vera. *b*.

SCHOLIA.

a vide Durandum, lib. 4. Rationalis diuinarum officiorum cap. 30. numero 9.
b *ca. odi. 28. 24. q. 1. ca. illi offerunt, 63. 1. q. 1. vt* & rursum duplex eleemosyna cordis inquam, & pecunie. *ca. 13. duæ sunt eleemosynæ, 45. distin. Est ita & eleemosyna correctio errantis, & misericordia, ca. omnis, 10. & ca. qui emendat, 1. eadem 45. distin.*

CAPVT IIIII.

De quibus rebus grata offertur Deo oblatio.

Verba porro finitionis oblationis, indicare possunt, de quibus rebus oblationes fieri debent, & a quibus factæ suscipiantur vel reiciantur, non respicit Dominus oblationem iniquorum ex iniquo. Qui offert sacrificium de substantia pauperum, quasi victimat filium in conspectu patris sui. *a* Ita oblationes dissidentium fratrum, neque in sacrario neque in Gazophylacio recipi debent ab Ecclesia, neque eorum qui pauperes opprimunt, *b* vel sacrilegorum, *c* aut extrahentium inuitos ab Ecclesia ad quam confugerint, *d* non ra-

ptorum, *e* vsurariorum, *f* pœnitentium quandoque, *g* item secundum aliquos nec meretricum, *h* nec eorum qui aliena offerunt, non Domini. *i* Indignum etiam offerre Deo, quod non dignatur homo accipere. *k* Quare & Deus prohibuit sibi offerre vitiatum corpore, cæcum, claudum, grandi, paruo, vel torto naso: fracto pede vel manu, gibbosum, lippum, albuginem habentem in oculo, habentem iugem scabiem vel impetiginem in corpore, ponderosum, *l* reiectæ & oblationes simoniacæ. *m* Item aliorum quorundam improbissimorum hominum, *n* in detestationem criminum, vt ita reiecti pudore resipiscant, *o* neve Ecclesia videatur delictorum fauatrix, pretium ex maleficio participando. *p*.

SCHOLIA.

a *ca. 2. immolans, 14. q. 5. Ecclesiastic. 34. & hostia impiorum abominabiles, quæ offeruntur ex scelere, Proverb. c. 22. ca. 27. non est putanda 1. q. 1. can. 5. in granibus 3. q. 9.*
b *ca. 2. & 3. 90. distinctione.*
c *ca. de viro, causa 12. quest. 2.*
d *ca. 8. miror. 17. quest. 4.*
e *c. super eo. de Raptoribus.*
f *c. quia in omnibus, de Vsur.*
g *ca. eos, de Penitentia, distin. 4.*
D h *glos. in ca. oblationes 2. ad verbum 90. distin. glos. ad princ. 14. questio. 5. dicit, quod nõ debeat recipi oblatio meretricis, quamquam ea posset eleemosynam facere, est que hac de re textus expressus Denter. 23. versu 18. non offeres, inquit Dominus, mercedem prostibuli, nec pretium canis in domo Domini Dei tui, quicquid illud est quod vouerint: quia abominatio vtrumque est apud Dominum Deum tuum. Prohibitum & id ipsum ex Decreto Apostolorum, apud Clementem Romanum lib. 4. Constitutionum Apostolicarum cap. 6.*
i *dicto c. causa Carpensis de verbor. signific. ca. ibi, de propriis, & c. filius noster 5. de*

- testam. lib. 3. tit. 26. ca. quicumque 17. A
 quast. 4.
- k ca. fin. § fin. 49. distinctione.
- l Num. 21. ca. hinc etenim, 1. § seq. 49. di-
 stinct. ubi § horum fit spiritalis expli-
 catio.
- m ca. veniens 19. de Simon. ca. 101. quic-
 quid inuisibilis, 1. q. 1. ubi tamen est men-
 dum in textu: § ita videbatur probare
 contrarium, donec fuit emendatum ex
 Concilio Toletano 11. c. 8. in quo sic legi-
 tur. Quicquid inuisibilis gratiæ conso-
 latio, vel melius collatione tribuitur,
 nunquam quæstibus vel quibuslibet
 præmiis venundari penitus debet (§
 paulo post) etiam voluntarie oblata re-
 cipi prohibet. ca. de ere, ubi tamen adie-
 ta est vox nisi, qua contrarium innuere
 videtur (ita) nisi voluntarie oblata. Ex
 quo sequeretur, quod voluntarie oblata pro
 collationibus rerum spiritalium accipere
 liceat, quæ tamen vox nisi, non inuenitur
 in Conciliis excussis in Codice Regis (a-
 tholici, quamvis in aliis inueniatur. Quod
 si Codicem illum sequamur remanebit, ut
 etiam expuncta voce (nisi) non liceat in
 casu collationum spiritalium spontaneas
 oblationes suscipere: ut § prohibitum in
 Concilio Elbertino c. 48. de Baptismo, in
 ca. emendari, 1. q. 1. § in Concilio Triden-
 tino Sessio 21. c. 1. § ex Concilio Tribu-
 rensi in ca. 105. dictum est 1. q. 1. facit ca.
 postquam pretio, 1. q. 2. ubi reprehendi-
 tur Ephron, qui etiam inuitus pro vendi-
 tione sepultura, ab Abrahamo sponte pre-
 tium offerente, accepit. Caterum sponte of-
 ferre Ecclesie pro luminibus veleius serui-
 tio, non improbat. can. 1. 2. quæst. 2.
- n apud Clementem Romanum lib. 4. consti-
 tutio. Apostolica c. 6. prohibetur, ne acci-
 piantur ab Ecclesia oblationes canponis,
 scorti rapacis, adulteri, opprimientis vidu-
 as, affligentis orphanos, seruos suos crudeli-
 ter tractantis, deceptoris, Rhetoris seu ad-
 vocati iniuriam defendentis, idolorum ar-
 tificis, furis, publicani, fraudantis mensuras
 § pondera, militis non contenti stipendiis
 homicide, carnificis, iudicis iniusti, ebris,
 blasphemis, Cynedi, feneratoris.
- o ca. miror 8. § ca. frater. 10. 17. questione
 quarta.
- p vide qua tractat 7uo Carnotensis episco-
 pus, epist. 81. Sic propheta, qui fuerat a
 Deo prohibitus manducare in terra impii
 Regis, eo quod bibisset § edisset ex bonis
 Prophete loci prohibiti, a Leone necatus
 est 3. Regum 13. melius enim est modi-
 cum iusto, super diuitias peccatorum
 multas. Psal. 36.

CAPVT V.

A quo oblationes offerende.

Offerunt vero sacerdotes sacrificium
 Domini nostri IESU CHRISTI, ut
 diximus supra de Missa, purgati prius a
 scelere, nisi in suam damnationem velint
 tractare & suscipere illud, a Ad Missarum
 autem solemniam omnes Christiani curare
 debent aliquid offerre: & in memoriam
 reducere, quod Deus per Moysen dixit,
 non apparebis in conspectu meo vacuus.
 b Oblationes porro omnes ab initio vi-
 dentur in libertate eius qui offert posita,
 cuius quantitatis vel qualitaris velit offer-
 re: postquam vero vouerit aut tradiderit,
 videtur habere præstationis necessitatem.
 c Potest & qui testatur in vltima volunta-
 te oblatione per legatum relinquere, vel
 donatione inter viuos. d Et ita clerici vel
 seculares, si oblationes parentum, aut res
 donatas, aut testamento relictas, retinere
 perstiterint: aut id quod ipsi donauerint
 Ecclesiis vel Monasteriis, crediderint au-
 ferendum, velut necatores pauperum,
 quouique reddant, excludi debent ab Ec-
 clesiis. e

SCHOLIA.

- a ca. tribus gradibus, 23. ca. qui scelerate vi-
 uit, 24. can. timorem, 25. de consecr. dist.
 2. ca.

2. ca. purgabit, 50. dist. can. oportet, 81. A
 dist. can. proposuisti, 82. dist.
- b Exod. 24. ca. omnis. 69. de Consecr. dist. 1.
 ubi glos. 1. ait, illud intelligi de bonis ope-
 ribus, vel ad literam, esse in diebus priva-
 tis de consilio, in festiuis de precepto, & gl.
 ad ca. duo sunt, ad verbum oblationes, 12.
 q. 1. ait, precipi laicis oblationes dare, ut in
 ca. statuiimus, 16. q. 1. & per dictum ca. o-
 mnis & per can. quia sacerdotes, 10. qua-
 stio. 1.
- Addit & glos. ad dictum c. omnis Chri-
 stianus, quod oblationes sint ex debito exi-
 gendas, & ad eas dandas parochianos esse
 cogendos, arg. ca. statuiimus, 16. q. 1. Et
 credo, inquit, quod si sacerdos pauper
 est, potest illis diuina officia subtrahere,
 nisi dent oblationes, ut in can. cum sit, de
 Simonia, & ca. caritatem, 12. q. 2. Archi-
 diac. autem, ad dictum ca. omnis Christia-
 nus, ait preceptum illud de offerendo, intel-
 ligi in solemnibus festiuitatibus locorum.
- Ioannes Andreas, refert opinionem D.
 Thoma 2. 2. q. 86. ubi probat, oblationes esse
 voluntarias, non ex necessitate indictas:
 quod & tenere videtur Ioannes de Ligna-
 no, & quod, quamuis egerat sacerdos, tamen
 non possit subtrahere diuina officia paro-
 chianis ob non datas oblationes, verum tamen
 egentem posse superioris officium im-
 plorare, nempe episcopi. Quod & refert D
- Summa Rosella in Verbo oblatio, & ego
 quoque hanc sententiam ut iustiorems
 sequor, ut consulatur conscientia sti-
 mulis.
- c. ex parte, de Censib. cap. licet, de Voto, fa-
 cit l. 2. de Pollicita. P.
- d. l. 1. C. de Sacrosan. Eccles. toto titul. de Te-
 stam. in Decretal.
- e. In Carthaginensi Concilio 4. c. 95. unde
 sumtus ca. qui oblationes 13. quest. 2. in E
 Concilio Vasensi 1. c. 64. unde alius canon.
 quo oblationes, 10. sub ead. 13. quest. 2. &
 in Concilio Agathensi, canon. 4. unde sum-
 tus est can. clerici, ca. 13. q. 2. Quare reli-
 qua Ecclesia, et in nudis verbis relinquantur

in testamento, debent praestari, can. ius-
 dicante, 4. de Testam. lib. 3. tit. 26. Sanci-
 uit id primus Constantinus Magnus, lice-
 re cuiuslibet Ecclesie, ut alius collegiis, relin-
 quere. can. 15. futuram, 12. q. 1. l. 1. C. de
 Sacrosanct. Eccles. cum antea non liceret
 & haberentur persona Ecclesiastica inca-
 paces possessionis temporalium immobili-
 um, exemplo Lenitarum. Deuterono. 10.
 vers. 19. cum similibus. Et vestales iure
 ethnicorum ex testamentis relicta capere
 non poterant, ut ait Gellius libro primo ca.
 12. Symmachus libro primo, Epistolarum,
 epistola 40. Prohibuit quoque aliquan-
 do Archadius Caesar quicquam personis
 Ecclesiasticis donari etiam testamento. l.
 20. & 17. de Sacros. Eccl. in C. Theodo-
 siano: sed qua lege conqueritur D. Hieron.
 ad Nepotia. 7. Apud Gallos etiam, nec li-
 cet Ecclesiis nonas possessiones, fenda, im-
 mobilia, & censuales reditus possidere, ul-
 tra annum, nisi impetrauerint ius morti-
 cini, quod vocamus amortilacione, a
 principe, vel ab alio, cuius iurisdictio sit
 Domini sui res. At Archadii lex in iuris
 corpus non est translata per Iustinianum,
 sed antiu Constantini; iuxta quam & Iu-
 stinianus statuit, etiam relicta Ecclesiis
 valere, in §. si quis in nomine magni Dei,
 de Eccles. titu. in authen. alieque leges id
 firmanz civiles, in c. in presentia, de Pro-
 batio. authen. ingressi, de Sacrosanct.
 Eccles. C. l. Deo nobis, de episcop. & cleri.
 l. sancimus, C. de donat. l. si quis ad decli-
 nandam, de episco. & cleri. C. o. 1. de im-
 munitate Ecclesiarum, in Sex atque Ca-
 sares totas prouincias hereticorum adiun-
 xerunt Ecclesiis, l. Arriani, C. de hereti-
 quemadmodum & iisdem legibus civili-
 bus, licuit legare gentilibus sacerdotibus,
 & Hierophylacibus, l. annua, 20. §. 1. de
 annuis legatis, lib. 3. P. tit. 1. & ipsi Deo l.
 1. §. ad municipium, ad l. 8. Falci. P.

CAPVT V.

Offerendi modus.

VT acceptabiles Deo sint oblationes, **A** modus offerendi in bona sinceraque consistit voluntate offerentis, *a* in fide Christiana & caritate, *b* quia Deus non sacrificiorum magnitudinem, sed offerentium merita, causasque & voluntatem diiudicat. *c* Tempore Apostolorum & illi vicino, quando in Missa sacrificium offerendum erat claudebantur ianuae loci, exclusis catechumenis, hæreticis & infidelibus. *d* In Missa Summi Pontificis offeritorium & oblationes ad pedes eius ponuntur, nisi fiat pro defunctis: tunc enim ponuntur ad manum: & si alii celebrent, ad manum diaconi. *e*.

S C H O L I A.

- a* ca. 28. odi, 24. quæst. 1.
b ca. odit Deus. 62. & ca. seq. 63. illi offerunt, 1. q. 1.
c ca. odi 24. q. 1. Amos c. 5. ibi odi & proieci festiuitates vestras, & ca. scriptum, 1. 1. 14. q. 5. ca. 1. §. fi. 15. q. 6. & apud D. Marcum c. 12. vidua, quæ in corbonam duo minuta miserat, omnium maioribus largitionibus profertur, & ca. 1. de Pœnit. distm. 3. quod etiam animaduertunt antiqui, qui Dei veri notionem non habebant. Sic enim in lege 12. tabularum scriptum, teste Cicerone, diuos caste adeunto, pietatem adhibento, opes amouento: qui secus faxit, ipse Deus vindex erit, idque, vt ad Deum pauperibus cum exiguo, proinde ac diuitibus esset, aditus, quo pertinet & aliud illorum præceptum, mola falsa sacrificandum, & ea esse acceptabilia sacrificia, vt ait Plinius lib. 31. cap. 7.
d Clemens Roma. lib. 8. constitutio. Apostolic. cap. 15.
e quorum omnium rationes diuersitatis, vide apud Guillelmum Durandum, lib. 4. Rationalis diuinorum officiorum cap. 30. numero 37.

C A P V T V I.

Quibus debeantur oblationes.

Ecclesiæ oblationes accipiunt, non laici, quibus interdictum sub pena excommunicationis accipere, vel aliis accipiendas committere. *a* In Ecclesia autem de fidelium oblationibus, quatuor partes, vt de aliis bonis Ecclesiæ, aliquando fiebant, quarum vnã sibi episcopus retinebat: secundam, clericis pro officiorum sedulitate distribuebat: in fabricam tertiam: quartam in pauperes & peregrinos erogabant. *b* Diximus porro aliàs, de portionibus distribuendis inter prælatos & Ecclesias ex oblationibus & relictis mortuorum, *c* vt opus non sit iterum dicere, & supersit tantum de reliquis Ecclesiæ oblationibus diuidendis agere, in quo generaliter annotabimus, in primis sequendam esse præscriptam Ecclesiarum consuetudinem. *d* Qui se & sua offert monasterio, si sanus sit, excludit Ecclesiam parochialem a portione eius oblationis, quæ monasterio acquiritur. Quod si ægrotus se & sua offerens monasterio, moriatur ex ea infirmitate, eius oblationis portionem, monasterium debet Ecclesiæ parochiali. *e* Caterum si quis tantum se obtulit Deo, vel se alicui consecrauerit Ecclesiæ aut monasterio, ipso facto censetur quoque omnia bona sua consecrasse, si prius non fuerit testatus: & ideo ei Ecclesiæ vel monasterio censetur quæ sita saluo iure, vel referuata portione liberorum, vxoris, & creditorum. *f* Rursum in quæstione, cui Ecclesiæ vel sacerdoti debeantur oblationes: inspicienda erit præcipue voluntas offerentis sine fraude expressa, *g* quod si oblatio nõ habet certam loci definitionem, sed generaliter fiat in gratiam Ecclesiæ vel pauperum, intelligitur sensisse qui reliquit, de templo vel pauperibus eius ciuitatis, in qua laicem fouet qui reliquit, aut donauit: & si plura sint xenodochia seu hospitalia, pauperiori relicta donabuntur. *h* Pariter si quis in nomine magni Dei & saluatoris Domini nostri IESU CHRISTI, hæreditatem aut legatum reliquerit, statutum est Ecclesiam loci

loci illius, in quo testator domicilium habuit, accipere quod relictum est. Siquis autem unum sanctorum heredem scripserit, aut legatum ei reliquerit, & specialiter non nominauerit locum, in quo est venerabilis domus, inueniantur autem in eadem ciuitate plura oratoria eiusdem sancti, illi potius domui, quæ pauperior est, quod relictum est præbetur, quod si in ciuitate vel loco non sit Basilica nominati sancti, inueniatur autem in eius territorio, ei debetur. Si vero nec in territorio eius reperiatur, tunc Ecclesiæ ciuitatis, in qua testator domicilium habuerit, præbetur. Cum & alioquin iure cõmuni, Ecclesia parochialis habeat ius percipiendi oblationes & decimas intra fines & terminos sibi assignatos & distinctos: k exceptis, vt dictum est, locorum consuetudinibus contrariis obseruandis. l.

SCHOLIA.

a accipiunt Sacerdotes oblationes cum onere, vt offerant sacrificium & orent pro præbentibus, que non faciunt laicus. ca. quia sacerdotibus, 13. & ca. sanctorum parum, 14. can. hanc consuetudinem, 15. 10. q. 1. vbi & id ipsum in Concilio Niceno statutum refertur, facit quod 1. Reg. ca. 21. prohibetur dicitur fuisse laicis, edere de panibus propositionis qua offerebantur Deo. in ca. ideo permittente, §. si ergo, & §. his ita respondetur, 25. q. 1. Dicitur & paulo ante, inter bona Ecclesiarum computari & oblationes perc. causa Carpensis, de verbor. signi. Non inficiamur tamen, recte collationem oblationum aliquando committi laicis, vt eas in necessitates Ecclesiæ, vt ornamentorum & luminum, impendant, & pauperum, in cap. vni. 1. soluetur autem decima, de decim. in Extrauag. communib.

b ca. Vulterrana, 25. ca. concessio, 26. ca. quatuor 27. c. de rebus, 28. cum tribus sequentibus. 12. q. 2. qui tamen mos diuidendi, postea mutatus est, distinctis rebus & clericis Ecclesiarum & episcopatum,

A & fabricis curionibus relictis, de quibus alibi diximus.

c Supra titulo de Sepulturis, qui est tit. 15.

d cap. certificar, 9. de Sepultur. lib. 3. tit. 28. ca. 2. & can. quia cognouimus, 10. q. 3. cap. cum inter, 29. de verbor. signifi.

e utrumque probatur, in c. de his, 4. de Sepult. videndus P. de Perusso, tract. de quarta canonica. Alexan. consil. 197. incipien. viso testamento, volum. 2.

B f Authen. nunc autem, de episco. & cleri. §. illud quoque decreuimus, de monachis Nouella 5. & Nouella 125. de Sanctiss. episco. §. si qua mulier. & authen. ingressi & Authen. si qua mulier, de Sacrosanct. Eccles. C. Quia iura tamen pro parte emendauit Leo Imperator, constitutio. Nouella 5. atque statuit, illa quidem iura locum habere in acquisitis ante ingressum religionis, non etiam in postea acquisitis: puta si contingant donatione, vel per successionem, vt ea tunc non querantur monasterio, sed subiiciantur libera dispositioni monachi. Verum hoc ius Orientale fuit. In Gallia autem, monasterium non succedit monacho, sed proximiores ab intestato, si non fuerit testatus ante ingressum. Neque religiosus ipse succedit proximis ab intestato, nec monasterium eius loco. Quinimo nec religiosus postea factus secularis, potest successiones delatas aliis reuocare, neque morientes patres tenentur religiosos filios instituere, aut eis legitimam portionem bonorum relinquere, vt docet Rebuffus in proœmio constitutionum regiarum, glossa 5. a numero 21. vsque ad 25. In quo non seruantur l. Deo nobis, §. hoc etiam, de episco. & cleri. c. 41. Nouella 12. 4. quibus pater tenetur relinquere legitimam filijs, etiam religionem professis. Si tamen magna mendicatus esset in monasterio filius vel filia, permittitur aliquando cõcessio alicuius rei, quandiu filius vel filia religionem professi, vixerint, idq. victus & alimentorum causa: de quo tamẽ vide que scripsi li. 45. Syntag. iuris vniuer. cap. 2. nu. 7. & sequentibus.

g cap. officii, 14. & c. requisisti, 15. de Test. A lib. 3. tit. 26. l. quoniam in plerisque, de Sacrosanct. Eccles. l. si quis ad declinandam, §. hac tandem, eod.

h dicta l. si quis ad declinandam.

i hac ad verbum ex cap. 9. §. si quis in nomine magni Dei, Nouella 13 1. de eccles. tit. l. quoniam in plerisque, de Sacrosanct. Eccles. ubi notandum semper, Ecclesia relictum, intelligi de parochiali primum: etsi sancto sit relictum. Quod si sint plura templa eiusdem nominis, preferendum illud, quod sit civitatis, de quo censetur locutus disponens, ut in l. que conditio, 39. §. si de conditio. & demonstra. lib. 3. §. P. 11. 1. vel illud, in quo defunctus frequenter, dum viveret, versabatur, dict. l. quia in plerisque, §. si. Nam ex frequenti conversatione, maior affectio presumitur, l. 4. de castren. pecuni.

k Divisio siquidem & distinctio parochiarum, iuris communis est, ca. Ecclesias 13. q. 1. c. pastoralis, de his que fiunt a prela. sine consen. cap. lib. 3. tit. 10. notat & Panor. ad rubr. de Paroch. & ad dict. c. pastoralis. unde inferi Hostiensis, quod oblationes que fiunt in capellis parochie, sunt Ecclesia parochialis, non capella. id ipsum si imago sit in pariete alicuius domus privata, oblationes in ea parte factas pertinere non ad Dominum domus, sed ad Ecclesiam parochialem. Deinde quod si quis presbiter alterius Ecclesia parochialis celebret in Ecclesia parochiali, oblationes ad eum non pertinere, sed ad presbyterum Ecclesia parochialis, sicque tradit Summa Rosella in verbo. oblatio. num. 1.

l Nam alicubi sacerdos Ecclesia non accipit semper oblationes Ecclesia, sed sacrista, vel alii clerici, vel fratres, quas vocant nostri confratres secundum consuetudines diversas. Pro quibus, dubium quod posset occurrere, resoluit Summa Rosella in verbo, oblatio nu. 3. ut si consueudo sit in aliqua Ecclesia, ut Archipresbyter habeat in die Dominica oblationes Dominicales, & Sacrista habeat in die festiuitatis De-

dicacionis Ecclesia, puta sancti Laurentii: si festum sancti Laurentii seu Dedicacionis incidat in diem Dominicam, quis habere debeat oblationes. Et respondet secundum Bartolum ad l. proconsul. Pandect. per illam legem, quod oblationes sint Archipresbyteri: quia maior sit Dominica omni alio festo, & inspiciatur prius quod est naturale, quam quod est accidentale, facit ad idem l. dies festos, C. de Feris.

CAPVT VII.

Finis offerentiarum.

Oblationes Deo, & in honorem eius Ecclesia, & aliis piis locis factae, nostre gratitudinis in Deum testimonium habent; a & professionem, quod omnia bona ab eo susceperimus, b utque eum propitium reddamus; & remedium peccatorum, c utque salutem corporis & animae impetremus pro viuientibus, d & pro mortuis indulgentiam, & a pœnis liberationem. e Dehinc ut iuuentur pauperes, f fabricaque Ecclesia refarciatur, g & ad cultum Dei necessaria habeantur. h

SCHOLIA.

a Oblationes nostra Deo grate, non quod eas suscipiat tanquam indigeat his, sed quod per illas velit sibi testari officium nostrum, ut ait D. Chrysostomus, Tomo 1. homil. 8. in Genesin, Sicque testabatur Dauid, dum offerret ad templi constructionem. 1. Paralip. c. 29. vers. 14. dicens. Quis ego & populus meus, ut possimus hæc tibi vniuersa promittere? Tua sunt omnia, & quæ de manu tua accepimus, dedimus tibi. Ex quo & colligimus valde detestabiles eos, qui faciunt oblationes demonibus, qui per illas gaudent sibi diuinitatis causam tribui, qua. e & prohibita, Leuiti. 7. Merenturque crudele & atrocissimum supplicium obstetrices malefica quadam, que fingentes se aliquid aliud agere, recenter pueros natos, quos non necant, ex iratam cubiculi ferentes demonibus offerunt

si. sum

sursum in aërem eleuantes, vt ait Iacobus **A** *g vt Paralipom. 1. cap. 29. Deuter. 25. dict.*
Spienger. in malleo maleficar. parte 1. q. 11.

b *1. Paralip. c. 29. vers. 14. & D. Iacob c. 1.*
omne bonum optimum de sursum descen-
dens a patre luminum. Et Diuus Paul. 1.
ad Corinth. cap. 4. quid habes quod non
accepisti, & c. & vere non est bonum quod
Deus non det, vt ait Plato. in Eutyphrone.
c *ca. in canonibus 57. 16. q. 1. can. quia sa-*
cerdotes, 13. 10. quest. 1.

d *ca. duo sunt, 7. §. fin. 12. q. 1. de laicis dici-*
tur, his concessum est uxorem ducere, ter-
ram colere, inter virum & virum iudica-
re, causas agere, oblationes super altari po-
neri, decimas reddere, & ua saluari pote-
runt, si vitia tamen benefaciendo euitaue-
rint. facit ad idem. dict. ca. in canonibus,
16. quest. 1. Ideo non meretur oblationes

accipere, qui nec pro se, nec pro aliis preces
potes offerre. ca. si. 10. q. 1. Iussu & Chri-

stus offerri sacerdotibus munera, pro sani-

tate recepta corporis apud S. Mattheum

c. 8. Exstant hodie vestigia istius testifica-

tionis apud Christianos in adibus sacris, in

quibus suspenduntur donaria imaginum

argentearum, vel aurearum, vel cere ma-

num, pedum, oculorum, & similitum, pro

agritudine membrorum concessa. Quem-

ad nodum legimus anos & mures aureos

factos, & oblatos Domino, & corā arcam

positos ab Azotis, vt sanarentur a morbis,

quibus percussi erant a Deo in secretiori-

bus partibus natiū, & vt liberarentur a

muribus, qui Philistinos vastabant, ad

vindictam retentionis arca Dei. 1. Regum,

cap. 6.

e *ca. pro obeuntibus, 21. & ca. anima defun-*
ctorum, 22. & ca. tempus, 23. 3. q. 2. Sic
Tobie 4. panem tuum & vinum tuum,
super sepulturam iusti constitue, & no-
li ex eo manducare & bibere cum pec-
catoribus, item de oblationibus pro mor-
tuis vulgare, 2. Macha, cap. 12. vers.
43. & c.

f *c. unico, §. soluetur autem decima, de deci-*
mis in Extrauagan. communib.

g *vt Paralipom. 1. cap. 29. Deuter. 25. dict.*
cap. unico §. soluetur autem, ca. de rediti-
bus 12. questio. 2. cum simil.

h *can. nemo, de consecrat. dist. 1. Vlpianus in*
l. si sponsus sponse, §. §. proinde, de donat. in-
ter vir. & vxor. lib. 24. P. tit. 1. meminit

de Deo datis & consecratis, & de oleo adi-
sacra dato.

DE PRIMITIIS.

a TIT. XXIII.

a *De his in lib. 3. Decretal. tit. 30. & lib. 3. Sexti:*
tit. 13. & lib. 3. Clem. tit. 8. tota 13. quest. 1. can. 1.
16. q. 7. cum simil.

CAPVT I.

1 *Primitia quid.*

2 *Diuisio.*

Primitiæ Ecclesiasticæ, a sunt partes ex **1**
 rebus, quæ primum natæ vel collectæ
 sunt, Deo oblatæ, antequam vsibus nostris,
 quæ eiusdem generis sunt, deputentur. **b**

Posunt distingui primitiæ ad eum mo- **2**
 dum, quo decimæ, de quibus paulo post a-
 gemus, in personales, prædiales, & mixtas. **c**

SCHOLIA.

a *c. causa Carpenfis, de verbor. sig.*

b *nos tradidimus hanc finitionem, li. 2. Syn-*
tagm. c. 10. Dicta a primo primitiæ, vt pri-
mogenitus is, quem nemo alius etiam se-
quitur. c. Ioseph, de verbor. significa, l. ex
duobus, de vulga. & primitiæ dormien-
tium, 1. ad Corinth. ca. 5. dicuntur Græcis

ἐπαρχοὶ καὶ ἀρχαῖα, ex ἀρχὴ καὶ ἀρχῆς,
quod ab initio soluantur. dicuntur & ve-
luti antecedentia ἀρχαῖα, in ca. 4. Apostolo.
fructuum autumnalium primitiæ.

c *vide quæ dicemus proximo titu. in decimis.*

CAPVT II.

De quibus soluantur primitiæ.

Primitiis sibi præstari Deus postulauit,
 de frugibus, **a** & de aliis, **b** de homini-
 bus etiam & animalibus primogenita. **c**